

Gutun Zuria jaialdia

Non: Bilboko Alondegia.

Noiz: martxoaren 27tik
apirilaren 23ra.

Gutunaren beltzak

IZENAK BERAK jotzen dizu bozina bi segundoz pentsatzen baduzu: Gutun Zuria? Hori zer da, “*carta blanca*” espresio espainiarraren itzulpen traketsa, ala? *Zehazki* hiztegiak “erabateko esku” ematen dizu arrapostu lokuzio iberikoaren euskarazko ordainaz galdetzen diozunean baina nahiago izan zuten bigarren esanahirik gabeko Gutun Zuria bataiatu Bilboko Alondegian (*Alondegi*: iz. Aleak eta beste zenbait jangai gorde, saldu eta erosteko lokal publikoa) antolatzen duten literatura jaialdia.

2008tik urterokoa bihurtu den zitak hasi baino lehen eman du aurren titular garrantzitsuena, gehien aipatuko dena: hiru Nobel saridun etorriko zaizkigula Bilbora aizue. Batzuek Herta Müller azpimarratu dute –datozenetik aupamena jasotzen berriena–, eta beste batzuk, horrelako xehetasunetan sartzeko ere eguzkitan dagoen lehoia bezain nagia. Total, esateko dagoena, argi geratu ez bazaizue, zera da: Bilbok literaturaren Champions Leaguean jokutzen du –futbolean ere akaso bai datorren denboraldian, baina zailago izango da beti–.

Yoko Onok duela gutxi gure Kapitalaren kapitalean osteratxoa egin eta esan du Bilboko Guggenheim gurago duela New Yorkekoa baino. Horrelako adierazpenak, BBK Live jaialdiko kartelburuen iragarpenak, Gutun Zurian izango

diren *superstar* literarioak, denek pack bat osatzen dute eta erosten baduzu, zorionak, urte baten buruan nazioarteko izen entzuteak eta hiri bat, Bilbo, elkarrizkua emanda ikusteko aukera paregabea izango duzu. Munduan gaude lagunok, *Mundu munduan*, nahiz eta Arestiren nobela ez dugun irakurri.

Baina ez ez, nola? Bai zera! Dena ez da atzerrira begiratzea, hiriaren marka saltzea, ho-mo-lo-ga-ga-riak diren ekitaldi kulturalak antolatzea. *Se lo explicamos en castellano para que lo entienda todo el mundo*: “*Gutun Zuria también reservará espacio a escritores vascos como Ramón Saizarbitoria, ganador del Premio de Literatura de Euzkadi 2013, Txomin Peillen, Kirmen Uribe o Mikel Urdangarin*” (*El País*, otsailak 17. Mikel Urdangarin idazlea dela deskubritzeko balio izan digun albiste, bide batez).

Problema non dagoen berehala seinatu dizu Iñigo Astiz kazetariak *Berrian*: “Inolako elkarrizketarik ez da izango oholtzan bertako eta kanpotik etorritako sortzaileen artean. Erdal kazetariak elkarrizketatuko dituzte erdal idazleak, eta euskal kazetari eta euskal idazleek euskal sortzaileak. Jaialdi berean dena, baina berezita dena. Egun batzuetan batzuk. Besteetan besteak. Literatura batetik. Eta euskal literatura bestetik. Euskal izanik, erabat literatura ez balitz bezala. Edo literatura izanik, euskal izate-

rik ez balu bezala”. Eta horrela bizi gara, 2014 betean eta oraindik goizeko lehen kafea kokotsean esku bidea dugula aldarrikatu beharrean, matrize izan gaitezkeela eta ez osagarri huts, lore nahi dugula izan, ez loreontzi; burua daukagula, ez txapela.

Baldintza hauetan alferrik da. Kontua ez baita Gutun Zuriaren planteamenduan euskarak zer nola-ko lekua duen, berdin antzeko beste jaialdi, ekintza, programetan. Arazoa Bilbo berriaren mito da, Guggenheimen eskutik burua altxa zuen zerbitzu-metropoliaren kontakizunak jartzen dizkigun joko-arauak. Mailu mekanikoz jota legez iltzatu zaigu ideia bat: kompetentzia orain globala dela, prest egon behar dugula, etengabe, gure hiriak munduko merkatuetan lehiatzeko baldintzetan egon daitezten.

Aurtengo Gutun Zuriaren ediziora Gao Xingjian etorriko zela jakin aurretik esana utzi zuen Iñaki Azkuna hil berriak, ekitaldi publiko batean: euskara, baietz, noski, baina txineraz hizketan ikasten hasi behar genuela. Dirua orain han dagoelako. Diru hura ekarri behar dugulako. Diru handia gutxitan dagoelako euskarari. 500eko billeteak lo gutun zurietan. ■

**Gorka
Bereziartua
Mitxelena**

